

REFERAT Udsatterådet d. 30-08-2024

Mødedato Fredag d. 30. august 2024 kl. 08:30

Mødested Regionshuset Aarhus, Lokale 24, Olof Palmes Allé 34, 8200 Aarhus

Indholdsfortegnelse

Velkomst og program for mødet.....	3
Tema: Udfordringer i forhold til lighed i sundhed - fra et foreningsperspektiv.....	4
Tema: Arbejdet med lighed i sundhed i Region Midtjylland.....	6
Tema: Udvalgelse af mærkesager for Udsatterådet.....	7
Godkendelse af referat og opfølgning på sidste møde.....	9
Aktuelt fra foreningerne i Udsatterådet.....	10
Aktuelt fra Region Midtjylland.....	11
Gensidig orientering.....	12
Mødedeltagelse.....	13

Punkt 1: Velkomst og program for mødet

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Ditte Fredensborg, forperson for Udsatterrådet, byder velkommen til mødet og præsenterer programmet for mødet.

Beslutning

Ditte Fredensborg bød velkommen til mødet og gennemgik kort programmet.

Punkt 2: Tema: Udfordringer i forhold til lighed i sundhed - fra et foreningsperspektiv

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Foreningerne i Udsatterrådet præsenterer, hvad de hver især ser som de store og vigtigste udfordringer for deres målgruppe - med fokus på målet om at skabe større lighed i sundhed.

Formålet er at give medlemmerne af Udsatterrådet en fælles viden om væsentlige udfordringer i forhold til rådets målgrupper til det videre arbejde i Udsatterrådet med "mærkesager".

Udsatterrådet har aftalt at drøfte og udvælge nogle mærkesager, som Udsatterrådet vil prioritere at arbejde videre med.

Formålet med dette arbejde er at sætte fokus på de mest væsentlige problemstillinger/udfordringer i forhold til at styrke ligheden i sundhed for borgere i sårbare positioner.

Konkret vil Udsatterrådet arbejde med at belyse de enkelte problemstillinger/udfordringer og på den baggrund formulere anbefalinger til Region Midtjyllands politiske og administrative system til, hvordan man kan arbejde med at styrke ligheden i sundhed på området.

Der er en runde på mødet, hvor medlemmerne fra foreningerne præsenterer problematikker og udfordringer mm. i forhold til foreningens målgruppe og arbejde.

Oplæggene tager udgangspunkt i følgende:

1. Kort beskrivelse af de borgere i Udsatterrådets målgruppe, som foreningen arbejder for.
2. Hvor møder målgruppen Region Midtjylland?
3. Hvilke generelle/strukturelle/organisatoriske mv. udfordringer ser foreningen, at der er i forhold til at styrke lighed i sundhed for disse borgere – i forhold til de ydelser, som Region Midtjylland leverer/mangler (gerne på det politiske plan).
4. Hvilke aktuelle udfordringer ser foreningen aktuel i forhold til at styrke lighed i sundhed for disse borgere – i forhold til de ydelser, som Region Midtjylland leverer / mangler.
5. Eventuelle forslag til, hvordan der kan arbejdes med at reducere/fjerne de generelle og konkrete/aktuelle udfordringer for borgerne i målgruppen.

Der er afsat ca. 8 minutter til oplæggene. Der er i alt afsat 1 time og 20 minutter til punktet.

Beslutning

Der var en runde på mødet, hvor medlemmerne fra foreningerne præsenterede de væsentligste problematikker og udfordringer mm. i forhold til foreningens målgruppe og arbejde.

Formålet var at give medlemmerne af Udsatterrådet en fælles viden om væsentlige udfordringer i forhold til rådets målgrupper for at mindske uligheden i sundhed. Blandt andet som input til rådets arbejde med at udvælge mærkesager.

I oplæggene var der nogle gennemgående hovedudfordringer:

- Der er behov for at fjerne/mindske mellemrummene mellem de forskellige sektorer mm. Det bør sikres, at de udsatte borgere ikke udskrives uden opfølgning og til de rette tilbud.
- Der er behov for at sikre en bedre kommunikation/forståelse mellem "systemet" og udsatte borgere.
- Der er behov for at de praktiserende læger kommer mere på banen i forhold til de udsatte borgere.
- Der er behov for at sikre adgangen til akut hjælp til de udsatte borgere i forbindelse med henvendelse til vagtcentralen.

I forbindelse med oplæggene var der en generel drøftelse af civilsamfundets rolle og opgaver. Her blev det fremhævet fra foreningernes side, at foreningerne i civilsamfundet skal bruges til det, de er gode til med deres særlige kompetencer og viden. Og at man fra regionens side bør have opmærksomhed på at give foreningerne gode rammer for at kunne bidrage med deres viden og erfaring.

Omvendt skal regionen løse de opgaver, de har ansvaret for, herunder de specialiserede sundhedsopgaver. Der er ikke fra foreningerne et ønske om en opgaveglidning fra sundhedsvæsenet til foreningerne.

Der er vedlagt en opsamling på præsentationerne.

Bilag

Opsamling på foreningernes oplæg

Punkt 3: Tema: Arbejdet med lighed i sundhed i Region Midtjylland

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Der orienteres på mødet om arbejdet i Region Midtjyllands på politisk niveau med at styrke ligheden i sundhed for borgerne i Region Midtjylland.

Regionsrådsmedlemmerne i Udsatterådet orienterer om, hvordan der arbejdes med lighed i sundhed i de politiske udvalg i Region Midtjylland.

Der vil være særlig fokus på arbejdet i regionsrådets udvalg om lighed i sundhed. Man kan læse mere om udvalget for lighed i sundhed her: [Udvalg for lighed i sundhed - Region Midtjylland \(rm.dk\)](http://udvalg.for.lighed.i.sundhed-regionmidtjylland.rm.dk)

Der vil under dette punkt desuden være lejlighed til at drøfte samspillet mellem Udsatterådet og det politiske niveau i Region Midtjylland.

Der er afsat 20 minutter til punktet.

Beslutning

De deltagende regionsrådsmedlemmer orienterede om, hvordan man i de politiske udvalg i Region Midtjylland arbejder med at mindske ulighed i sundhed.

Der var i den forbindelse nogle refleksioner om, hvorvidt udviklingen i sundhedsvæsenet mod større specialisering fører til en risiko for at tabe de mest udsatte borgere. Herunder at der nok reelt er behov for "håndholdte" indsatser til nogle af de mest sårbare borgere, der ikke passer ind i de "kasser", der er i sundhedsvæsenet.

Det blev samtidig tilkendegivet, at der bør sættes mere ledelsesmæssig fokus på de gode patientforløb – for alle borgere, samt at regionen bør inddrage medarbejdernes viden mere i dette arbejde.

Fra foreningerne i Udsatterådet blev det efterspurgt, at civilsamfundet oftere inddrages, når regionen designer projekter. Og at det sker fra start, så civilsamfundets viden reelt kan nå at blive indarbejdet i projekterne.

Det blev efterlyst, at regionen er mere fleksibel og lokalt til stede ude i regionen. Eksempelvis sundhedstjek andre steder i regionen, fx havnen i Lemvig, en varmestue i Skive mv.

Det blev i drøftelsen påpeget, at den politiske kommunikation om borgere i sårbare positioner til tider er meget hård. Det gælder særligt fra Christiansborg.

Foreningerne gjorde endvidere opmærksom på en meget vigtig problematik, der består i, at foreningerne i civilsamfundet ofte er nødt til at håndtere sundhedsfaglige opgaver uden den tilstrækkelige finansiering og dermed mulighed for dækkende sundhedsfaglig bemanning. Det giver nogle dilemmaer i forhold til, hvad foreninger kan stå inde for sundhedsfagligt kontra aktuelle behov hos udsatte borgere for den sundhedsfaglige ydelse.

Punkt 4: Tema: Udvalgelse af mærkesager for Udsatterådet

1-01-81-11-23

Resume

Udsatterådet drøfter og udvælger de emner, som Udsatterådet vil prioritere at arbejde med i den kommende periode ("mærkesager").

Indstilling

Det indstilles,

at Udsatterådet udvælger et mindre antal emner ("mærkesager"), som Udsatterådet vil prioritere at arbejde videre med i den kommende periode.

Sagsfremstilling

På mødet i Udsatterådet den 19. juni 2024 aftale rådet, at man fremadrettet vil tilrettelægge arbejdet i Udsatterådet ud fra to spor:

1. Rådgivning i konkrete sager (høringer, aktuelle sager, sager fra Udsatterådets medlemmer mm.), og
2. Fokuseret arbejde med nogle få mærkesager.

Arbejdet med udvalgte mærkesager

Det blev aftalt, at Udsatterådet i fællesskab udvælger nogle relativt få "mærkesager", som Udsatterådet mener er vigtige for at forbedre forholdene for målgruppen. Udsatterådet vil dermed kunne dykke dybere ned i nogle få helt væsentlige problemstillinger og arbejde kontinuerligt med dem over en periode. Formålet er at udarbejde anbefalinger til mindske af ulighed i sundhed i relation til emnet til Region Midtjyllands politiske og administrative system.

Der blev aftalt følgende arbejdsform i forhold til de udvalgte mærkesager:

- Der udarbejdes en beskrivelse af problemstillingen/udfordringen ud fra følgende input:
  - En beskrivelse af problemstillingen
  - Relevante (eksisterende) data om problemstillingen
  - En beskrivelse af Region Midtjyllands eksisterende indsats i forhold til problemstillingen samt planer for kommende indsatser
  - Udsatterådets viden om problemstillingen
  - Eventuel indhentning af viden fra andre aktører eller målgrupper, der ikke er repræsenteret i Udsatterådet.
- Udsatterådet drøfter problemstillingen/udfordringen og mulige tiltag/løsninger, der kan bidrage til at mindske ulighed i sundhed i relation til emnet.
- På baggrund af beskrivelsen og Udsatterådets drøftelse udarbejdes anbefalinger til Region Midtjyllands politiske og administrative system mm.

Udvælgelse af mærkesager

På mødet i Udsatterådet den 19. juni 2024 drøftede Udsatterådet mulige mærkesager.

Der blev peget på følgende mulige emner:

- Psykiatrien – der blev peget på forskellige emner, herunder behov for mere traumefokuseret behandling, kultur og sprog, utryghed, recovery og rehabilitering for borgere og pårørende (borger som aktør i eget liv) mm.
- Borger- og pårørendeinddragelse og -involvering. Hvordan sikrer vi reel inddragelse af borgere i sårbare positioner.
- Abstinensbehandling – der er et ønske om at få fælles retningslinjer for hospitalernes tilgang til dette.
- Udokumenterede immigranter – manglende rettigheder, adgang til sundhedsydelser mm.
- Kørselsregler til behandling i regionen – der er et problem i forhold til borgere uden fast adresse m.fl. – rammer de sårbare borgere.
- Geografisk forskel på adgang til fixe-rum.
- Et princip om, at der ikke er nogen forkeret indgang til sundhedsvæsenet.
- De praktiserende læger som nøglepersoner i forhold til at styrke lighed i sundhed for borgere i sårbare positioner.
- Data om borgere i sårbare positioner – den type data findes ikke i dag, men er nødvendig, hvis man skal kunne følge udviklingen i lighed i sundhed mm.

Det blev i forbindelse med drøftelsen aftalt, at der tages kontakt til de medlemmer af Udsatterådet, der ikke kunne deltage i mødet, så de også har mulighed for at indmelde forslag til mærkesager, inden der træffes beslutning om prioriteringen af mærkesagerne. P.t. er der indkommet følgende ekstra emner:

- Gadepsykiater/gadelæge i regionens største byer – som eventuelt kan knyttes op på gadesygeplejerskerne.
- Frit valg af praktiserende læge – at udsatte borgere nemmere kan vælge en læge, der hvor de opholder sig.
- Koncepter som "stjernepatienter".

Det indstilles, at Udsatterådet foretager en udvælgelse af de mærkesager, som rådet vil arbejde videre med i den kommende periode.

Beslutning

Udsatterådet havde en drøftelse af mulige mærkesager, som Udsatterådet vil prioritere at arbejde videre med i den kommende periode.

Der var i drøftelsen forskellige forslag, herunder at mærkesagerne så vidt muligt skal omhandle hele Udsatterådets målgruppe, at regionen skal forpligtes på opgaven mm.

Udsatterådet aftalte, at man vil fokusere på følgende overordnede tema:

- Dialog og etik – teori/praksis – samspil mellem Region Midtjylland og personer i sårbare positioner.

Det blev endvidere aftalt, at man på næste møde vil arbejde med at konkretisere det udvalgte tema til mærkesager.

Punkt 5: Godkendelse af referat og opfølgning på sidste møde

1-01-81-11-23

Resume

Godkendelse af referat fra mødet den 19. juni 2024 i Region Midtjyllands Udsatteråd samt opfølgning fra sidste møde.

Indstilling

Det indstilles,

at referatet godkendes.

Sagsfremstilling

Godkendelse af referat fra mødet den 19. juni 2024 i Udsatterådet.

Referatet er vedlagt.

Der orienteres endvidere om opfølgning på mødet den 19. juni 2024.

På mødet var der blandt andet en kort drøftelse af Sundhedsstrukturkommissionens anbefalinger. Rådet for Socialt Udsatte har fremsendt et høringssvar om anbefalingerne. Høringssvaret kan læses på Rådet for Socialt Udsattes hjemmeside på følgende link: [Vigtige potentialer i Sundhedsstrukturkommissionens anbefalinger | Rådet for Socialt Udsatte](#).

Beslutning

Udsatterådet godkendte referatet.

Der blev under punktet orienteret om, at det ikke har været muligt at sende et høringssvar fra Region Midtjyllands Udsatteråd til Sundhedsstrukturkommissionen grundet den korte høringsperiode.

Bilag

Referat fra møde i Udsatterådet den 19. juni 2024

Punkt 6: Aktuelt fra foreningerne i Udsatterådet

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Foreningsrepræsentanterne i Udsatterådet orienterer om nyt fra foreningerne.

Beslutning

Birgitte Thorup orienterede om, at Aarhus Kommune har besluttet at etablere et nyt plejehjem ved Tre Ege i Brabrand, som vil tilbyde specialiseret pleje og støtte til udsatte borgere med komplekse pleje- og støttebehov. Plejehjemmet forventes at stå færdigt i 2026. Planen er, at plejehjemmet skal drives i samarbejde med Kirkens Korshær og Røde Kors.

Birgitte Thorup orienterede desuden om et nyt samarbejde med Bikuben og Aarhus Kommune om de unge stemmer som det vigtigste.

Kristina Bliksted orienterede om et samarbejde mellem Social Sundhed og Aarhus Kommune.

Punkt 7: Aktuelt fra Region Midtjylland

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Der orienteres på mødet om aktuelle tiltag i Region Midtjylland relation til Udsatterådets arbejde.

Beslutning

Der blev orienteret om den igangværende budgetproces i Region Midtjylland.

Der blev endvidere orienteret om, at Region Midtjylland har indgået en samarbejdsaftale med Den Sociale Investeringsfond. Formålet med samarbejdet er at mindske ulighed i sundhed. Man kan læse mere her: [Pionerarbejde: Region vil forebygge ulighed og sygdom med sociale investeringer | Region Midtjylland \(ritzau.dk\)](https://www.ritzau.dk/nyheder/region-midtjylland-forebygger-tiltag-til-forebyggelse-af-sygdom-og-ulykke-ved-sociale-investeringer).

Punkt 8: Gensidig orientering

1-01-81-11-23

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for Udsatterådets medlemmer.

Beslutning

Der var ingen emner til gensidig orientering.

Punkt 9: Mødedeltagelse

1-01-81-11-23

Beslutning

Alle var mødt, undtagen Karen Elisabeth Vestergaard, Mette Møller Løvstad, Susanne B. Andersen, Rose-Marie Møllerup og Johanne Marie Dirdal Daasbjerg, der havde meldt afbud.

Susanne Buch forlod mødet kl. 10.50 (under behandlingen af punkt 3).

Mødet sluttede kl. 11.30.